



**Το Μοντέλο των Δημοφιλών Διαμορφωτών Κοινής Γνώμης –
Popular Opinion Leaders (POL)
για την αποτροπή του σχολικού εκφοβισμού μέσω κοινωνικών δράσεων**



Εισαγωγή

Το *Eirene* είναι ένα πρόγραμμα του *Erasmus* και της *Στρατηγικής Σύμπραξης στη Σχολική Εκπαίδευση* το οποίο έχει στόχο να αναβαθμίσει την ικανότητα του σχολικού εκπαιδευτικού συστήματος ώστε να αντιδρά στο φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού, και να ενεργοποιήσει τους βασικούς φορείς που εμπλέκονται στο σχολικό σύστημα ώστε να αντιμετωπίσουν αυτές τις αρνητικές συμπεριφορές σε εκπαιδευτικό επίπεδο.

Συνεπώς, ο ακριβής σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργία της μεθοδολογίας για την επικαιροποίηση της ευχέρειας και της επάρκειας των εκπαιδευτικών μέσω μιας σειράς συγκεκριμένων εργαστηρίων που τους παρέχονται (τα οποία εργαστήρια βασίζονται στο Εφαρμοσμένο Θέατρο), ως ένα ειδικευμένο εργαλείο για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού. Επίσης, το πρόγραμμα στοχεύει στο να εμπλέξει ενεργά τις τοπικές κοινωνίες (γονείς, συνδέσμους, ιδρύματα κ.λπ.). Ο στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα ενεργό και συμμετέχον δίκτυο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού. Τέλος, το πρόγραμμα στοχεύει στο να παράσχει στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές κάποιες βασικές στρατηγικές πάνω στη χρήση οπτικοακουστικών προγραμμάτων για τον σχεδιασμό σύντομων εκστρατειών επίγνωσης και συναίσθησης των αρνητικών αποτελεσμάτων του εκφοβισμού.

Το πρόγραμμα πρόκειται να αναπτύξει μια Μεθοδολογία Αντιμετώπισης του Εκφοβισμού στο Εκπαιδευτικό Πεδίο και ένα μάθημα εκμάθησης μέσω διαδικτύου με θέμα τον σχεδιασμό και την παραγωγή μικρών εκστρατειών στα κοινωνικά μέσα.

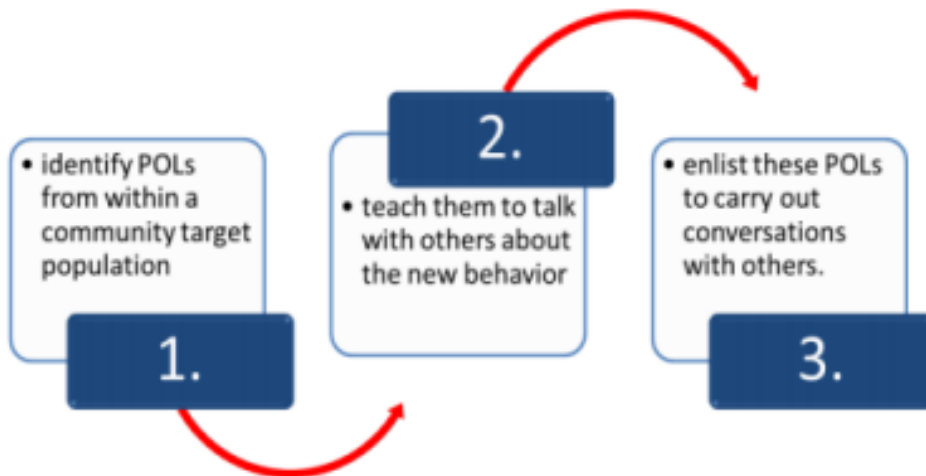
Το πρόγραμμα συντονίζεται από το δημόσιο Λύκειο *Istituto Magistrale Statale Giordano Bruno* από την Ιταλία. Η σύμπραξη περιλαμβάνει επίσης τον πάροχο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης *Consorzio Roma* από την Ιταλία, το Κέντρο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης *Karalius Mindaugas* από τη Λιθουανία, τον Θεατρικό οργανισμό (Community Art Resource Centres) «*The Playhouse*» από το Ηνωμένο Βασίλειο, το σχολείο *Szkoła Podstawowa w Jankowie Przygodzkim* από την Πολωνία, τον εκπαιδευτικό οργανισμό *Action Synergy* και το 3^ο Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ) *Κέρκυρας* από την Ελλάδα και το *Σχολείο Τεχνολογιών, Καινοτομίας και Δημιουργίας (ETIC)* από την Πορτογαλία.

Παρουσίαση του Μοντέλου

Το *POL* είναι ένα μοντέλο το οποίο εντοπίζει και εκπαιδεύει, με τρόπο φυσικό, δημοφιλή και γνωστά άτομα στις τοπικές κοινωνίες που θα λειτουργήσουν ως εκπαιδευτές στα κοινωνικά τους δίκτυα με σκοπό την επίτευξη μιας αποτελεσματικής και βιώσιμης στο χρόνο αλλαγής συμπεριφοράς. Το *POL* βασίζεται στην ιδέα της «θεωρίας της διάδοσης μέσω της κοινωνίας» που υποστηρίζει ότι νέες συμπεριφορικές τάσεις μπορούν να καθιερωθούν, όταν γίνει αντιληπτό από το κοινωνικό σύνολο ότι πολλοί δημοφιλείς άνθρωποι, των οποίων οι απόψεις χαίρουν ευρείας εκτίμησης, βγουν δημόσια και επιδοκμάσουν μια νέα αξία. Οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης είναι άνθρωποι των οποίων οι απόψεις και οι πεποιθήσεις καθοδηγούν τις απόψεις των άλλων και αποτελούν το 10 - 15 % οποιουδήποτε πληθυσμού.

1. Εντοπίζουμε τους Δημοφιλείς Διαμορφωτές Κοινής Γνώμης μέσα από έναν στοχευμένο αριθμό ατόμων στην τοπική κοινωνία
2. Τους διδάσκουμε ώστε να μιλούν σε άλλους για τη νέα συμπεριφορά
3. Βάζουμε αυτούς τους Δημοφιλείς Διαμορφωτές Κοινής Γνώμης να διεξάγουν συζητήσεις με άλλα άτομα.

Με σχόλια [U1]: Είναι η μετάφραση από τα κουτάκια παρακάτω.



Τα μηνύματα φτάνουν στα μέλη της τοπικής κοινωνίας από ανθρώπους τους οποίους γνωρίζουν προσωπικά και τους αρέσουν, μέσα από τους ίδιους τους φίλους οι οποίοι γίνονται παραδείγματα προς μίμηση και δημιουργοί αλλαγών.



1. Υπόβαθρο και τεκμήρια του μοντέλου

Η μεθοδολογία του προγράμματος POL έχει αναπτυχθεί από το Κέντρο Παρεμβατικής Έρευνας για το AIDS (CAIR), ένα Ιατρικό Κολέγιο στο Milwaukee της Πολιτείας Wisconsin των ΗΠΑ. Αρχικά το POL αναπτύχθηκε ως ένα πρόγραμμα παρέμβασης με βάση τις τοπικές κοινότητες για την πρόληψη του HIV. Το POL βασίζεται σε μια προηγμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη μορφή ομότιμης εκπαίδευσης μεταξύ νεαρών MSM (ανδρών που κάνουν σεξ με άνδρες). Το POL εφαρμόζεται σε διαφορετικά πλαίσια αντικειμένων και σε διαφορετικές κοινότητες και έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά του πέρα από κάθε αμφισβήτηση. Η ομάδα του CAIR αναφέρει ότι αυτή η χαμηλού κόστους παρέμβαση έχει δείξει ότι επιφέρει αποτελέσματα σε ό,τι αφορά τη μείωση επικίνδυνων συμπεριφορών μεταξύ ομοφυλόφιλων ανδρών, γυναικών, εφήβων και άλλων πληθυσμιακών ομάδων.

Η πρώτη αξιολόγηση της παρέμβασης του POL έγινε στις ΗΠΑ με άνδρες που επισκέπτονταν γκέι μπαρ το 1989. Το CAIR αναφέρει ότι υπήρξε μια μείωση της τάξης του 30% στο ποσοστό των ανδρών που έκανε σεξ χωρίς προφύλαξη και μια αύξηση 35% στη χρήση προφυλακτικών. Παρόμοια ποσοστά καταγράφηκαν σε επτά συνολικά πόλεις των ΗΠΑ όπου έλαβε χώρα αυτή η μελέτη.

Το πρόγραμμα POL προσαρμόστηκε κατόπι προς χρήση ανάμεσα σε γυναίκες που ζούσαν σε διαμερίσματα που βρίσκονταν σε φτωχογειτονιές σε 18 πόλεις των ΗΠΑ. Όλες οι γυναίκες που ζούσαν σε όλα αυτά τα διαμερίσματα απάντησαν σε ερωτήματα έρευνας που αφορούσαν την σεξουαλική τους συμπεριφορά, τόσο πριν την παρέμβαση με το πρόγραμμα POL όσο και έναν χρόνο μετά τη διεξαγωγή της παρέμβασης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι γυναίκες ήταν πλέον λιγότερο πιθανό να έχουν σεξουαλικές επαφές χωρίς προφύλαξη και ήταν πιο πιθανό να κάνουν σεξ με τη χρήση προφυλακτικού · η χρήση προφυλακτικών αυξήθηκε κατά 50%. Βελτίωσαν τις γνώσεις τους για τον HIV, αυξήθηκε η αντίληψή τους για τον κίνδυνο του AIDS, αυξήθηκε το ποσοστό των γυναικών που είχαν μαζί τους προφυλακτικά, καθώς και ο αριθμός εκείνων που μιλούσαν πλέον για τη χρήση προφυλακτικού με τους άνδρες συντρόφους τους.



2. Προσαρμογή του μοντέλου μέσα στο πρόγραμμα EIRENE

Η τρέχουσα προσαρμογή του POL μέσα στο πρόγραμμα EIRENE ενέχει την εισαγωγή τριών νέων παραμέτρων:

Θεματική επέκταση. Για τους σκοπούς του EIRENE το πρότζεκτ POL θα αναπροσαρμοστεί προς χρήση στο αντικείμενο του σχολικού εκφοβισμού, με επίκεντρο την αλλαγή των προτύπων και της νοοτροπίας της κοινότητας σε ό,τι αφορά τον εκφοβισμό στα σχολεία.

Η παρέμβαση με το πρόγραμμα POL θα περιλαμβάνει τη χρήση φυσικών διαύλων ομότιμης επικοινωνίας εντός της κοινότητας και την παρουσίαση εναλλακτικών οπτικών στους νέους ανθρώπους σχετικά με το αντικείμενο αυτό. Για να το πετύχει αυτό, το πρόγραμμα αξιοποιεί μεθόδους, με πληροφορίες που αντλούνται από την ισχύ της κοινωνικής διάδοσης και από θεωρίες δυναμικής κοινωνικών ομάδων που χρησιμοποιούνται ως οχήματα υιοθέτησης των επιθυμητών συμπεριφορικών μεταβολών. Αυτή η προσέγγιση δείχνει να είναι ιδιαίτερα κατάλληλη αφού οι παραδοσιακές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις δεν φέρνουν καλά αποτελέσματα λόγω της φυσικής αντίστασης των μελών ομάδων μειονοτήτων στην εξωτερική πίεση και στις πολιτισμικές επιρροές εκ μέρους της πλειονότητας της κοινωνίας.

Εστίαση σε συγκεκριμένες στοχευόμενες ομάδες. Το POL θα παρουσιαστεί σε όλες τις στοχευόμενες ομάδες: μαθητές / γονείς / δασκάλους και ανθρώπους της διοίκησης των σχολείων.

Αξιολόγηση της παρέμβασης. Εφόσον ο αρχικός σκοπός της ήταν η επίτευξη μιας αναδιαμόρφωσης των επικίνδυνων σεξουαλικών συμπεριφορών μέσα σε περιβάλλοντα κοινοτήτων, θα πρέπει να τροποποιηθεί η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της παρέμβασης σύμφωνα με την νέα εφαρμογή της μεθόδου.



3. Θεωρητική διαμόρφωση του θέματος

Κύριες αρχές της ανοικοδόμησης παρέμβασης σε σχολεία.

Πολιτισμική επάρκεια. Η κατανόηση των υπαρχουσών πολιτισμικών διαφορών χωρίς επίκριση των πρακτικών μέσα στην κοινότητα – η καλλιέργεια μιας δεξιότητας κατανόησης, αναγνώρισης, σεβασμού και του να δουλεύεις αποτελεσματικά με ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετικές πολιτισμικές καταβολές.

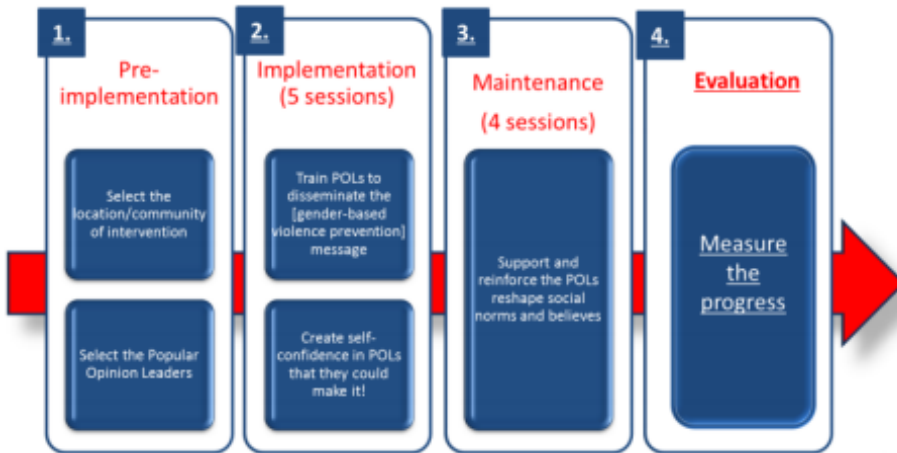
Ολοκλήρωση της γνώσης σχετικά με τα πολιτισμικά πρότυπα και τις δυναμικές εντός της παρέμβασης. Είναι κρίσιμο για την επιτυχία της παρέμβασης να αποκτήσει την υποστήριξη των θεματοφυλάκων των κοινοτήτων – των τοπικών ηγετών, εκείνων που αποτελούν πηγές πληροφοριών και να δουλέψουν οι άνθρωποι της μαζί τους. Κρίσιμη για τον σχεδιασμό της παρέμβασης είναι η συγκέντρωση γνώσης σε ό,τι αφορά τα πολιτισμικά πρότυπα της κοινότητας, τις αποδεκτές συμπεριφορές κ.λπ.

Χρήση και ανάπτυξη των πόρων της κοινότητας. Οι επικοινωνιακοί διάλογοι απόκτησης πληροφοριών εντός της κοινότητας αποτελούν τον πιο αποτελεσματικό και γρήγορο τρόπο διάδοσης πληροφοριών εντός του σχολείου. Για τον λόγο αυτό, το PCL προβλέπει την προετοιμασία νέων ανθρώπων από την κοινότητα, που έχουν ισχυρό δυναμικό ηγεσίας, ώστε να γίνουν ομότιμοι εκπαιδευτές και να εμπλακούν ενεργά στη διάδοση του μηνύματος της αποτροπής του εκφοβισμού μέσω των δικών τους κοινωνικών δικτύων.

Εκπαίδευση ομάδων. Η εμπειρία του Ιδρύματος Υγείας και Κοινωνικής Ανάπτυξης δείχνει ότι το να δουλεύουμε με ομάδες (με 12-15 συμμετέχοντες) που επιλέγονται με βάση παρόμοια χαρακτηριστικά αποτελεί τον πιο δραστικό τρόπο να δουλεύει κανείς με στόχο τη μεταβολή νοοτροπίας και την ανοικοδόμηση δεξιοτήτων ζωής. Μια μελέτη που έγινε από το Νορβηγικό Κέντρο για τη Μελέτη της Βίας και Τραυματικού Στρες αναφέρει ότι αυτό το είδος προγραμμάτων ανήκουν στις πιο αποτελεσματικές προληπτικές παρεμβάσεις για τη διάδοση της γνώσης που αφορά τα αίτια και τις συνέπειες της βίας και τις στρατηγικές αντιμετώπισης.

4. Δομικά στοιχεία της παρέμβασης

Το POL, ως μια παρέμβαση σε περιβάλλοντα κοινοτήτων, αποσκοπεί στο να στρέψει τα φώτα στην αύξηση της επίγνωσης, στην ευαισθητοποίηση προς παράγοντες που αυξάνουν τους κινδύνους του εκφοβισμού, προς τα στερέτυπα εκείνα και τις προδιαγραφές ρόλων, στην αλλαγή των νοοτροπιών και στην οικοδόμηση της ικανότητας των νεαρών μαθητών για την αποτροπή των ανισοτήτων και της βίας.



1. Προ-Υλοποίηση

Επιλογή της Τοποθεσίας / Κοινότητας της Παρέμβασης

Επιλογή των Δημοφιλών Διαμορφωτών Κοινής Γνώμης (POL)

2. Υλοποίηση (5 συνεδρίες)

Εκπαίδευση των POL ώστε να διαδώσουν το μήνυμα [της αποτροπής της βίας που βασίζεται στο φύλο]

Δημιούργησε αυτοπεποίθηση στους POL ότι μπορούν να τα καταφέρουν

3. Συντήρηση (4 συνεδρίες)

Υποστήριξη και ενίσχυση των POL για να αναδιαμορφώσουν τα κοινωνικά πρότυπα και πεποιθήσεις

4. Αξιολόγηση
Μέτρηση της προόδου

Η παρέμβαση με το πρόγραμμα POL περιλαμβάνει τέσσερις φάσεις υλοποίησης, η κάθε μία εκ των οποίων διαθέτει τον δικό της στόχο και τη δική της δομή.



4.1 Προ-Υλοποίηση

Το βασικό σκεπτικό του προγράμματος POL είναι η χρήση των πόρων της καλά δομημένης κοινότητας, και σημαντικός παράγοντας διευκόλυνσης για την υλοποίησή του είναι ο προσδιορισμός της κοινοτικής δομής, των κοινοτικών διαύλων και των κρίσιμων θεματοφυλάκων της. Το POL με τον τρόπο αυτό θα οικοδομηθεί ενσωματώνοντας τις εν εξελίξει προσεγγίσεις στην κοινότητα και θα φτάσει στους μεσολαβητές και στους ομότιμους.

Ο βασικός σκοπός της φάσης της προ-υλοποίησης είναι ο εντοπισμός μιας υποομάδας μέσα στην κοινότητα η οποία θα μπορούσε να εμπλακεί στην παρέμβαση, και η επιλογή των POL, οι οποίοι θα μπορούσαν να ενδυναμωθούν ώστε να επηρεάσουν την αλλαγή.

4.1.1 Εντοπισμός της υποομάδας εντός της κοινότητας

Ο σχεδιασμός γι' αυτή τη φάση είναι πολύ σημαντικός, ειδικότερα για τις ομάδες εκείνες και τους οργανισμούς που δεν διαθέτουν εμπειρία στη συγκεκριμένη κοινότητα όπου έχει προγραμματιστεί να λάβει χώρα η παρέμβαση. Σε αυτή την περίπτωση, η προκαταρκτική διερεύνηση της κατάστασης (περίπου τρεις μήνες) είναι κρίσιμη για τον επιτυχή σχεδιασμό της παρέμβασης. Συνήθως υπάρχουν τρεις κλασικές μέθοδοι διερεύνησης οι οποίες εφαρμόζονται για να πραγματοποιηθεί αυτή η προπαρασκευαστική φάση της συνειδητοποίησης της μεθοδολογίας του προγράμματος POL: παρατήρηση, ομάδες έρευνας και/ή συνεντεύξεις με τα άτομα που αποτελούν κρίσιμες πηγές πληροφοριών.

Βήματα:

1. Επίλεξε την τοποθεσία/κοινότητα όπου θα γίνει η παρέμβαση
2. Απόκτησε την υποστήριξη των σημαντικών ανθρώπων της κοινότητας
3. Μάθε για τα πρότυπα και τις νοοτροπίες της κοινότητας

Τοποθεσίες προσέγγισης νεαρών POL: πρόκειται για τοποθεσίες μέσα στις γειτονιές όπου συναντιούνται νεαρά άτομα και βρίσκονται μεταξύ τους, καφετέριες, σχολεία και κλαμπ (όπου βγαίνουν για να διασκεδάσουν).

Ο στόχος της παρατήρησης είναι η χαρτογράφηση των σημείων όπου συγκεντρώνονται νέοι άνθρωποι, και των δραστηριοτήτων τους, των διαδράσεων τους και των συνηθειών τους. Μια σημαντική παράμετρος της παρατήρησης είναι ότι παρέχει πληροφορίες για το ποιοι είναι οι φυσικοί διαμορφωτές της κοινής γνώμης στην κοινότητα και για τα κοινωνικά τους δίκτυα.

Πρόσβαση στον στοχευόμενο πληθυσμό. Είναι σημαντικό να γίνεται η παρατήρηση με τρόπο που να μην τρομάζουν τα υπό παρατήρηση άτομα και να μη νιώθουν ότι απειλούνται. Για τον



σκοπό αυτό συστήνεται να διενεργείται η παρατήρηση από / ή μαζί με άτομα που είναι εκπρόσωποι της ίδιας της κοινότητας.

Γνώση σχετικά με τα πρότυπα και τις νοοτροπίες της κοινότητας. Ένα σημαντικό βήμα πριν από τον σχεδιασμό της παρέμβασης είναι η συλλογή αξιόπιστων πληροφοριών που αφορούν τα πρότυπα της κοινότητας, τις αντιλήψεις και τις νοοτροπίες που υπάρχουν. Οι πληροφορίες αυτές είναι αναγκαίες ώστε να υπάρχει πρακτικό υλικό για τη δημιουργία ρεαλιστικών ασκήσεων, όπως είναι οι περιπτωσιολογικές μελέτες και τα παιχνίδια ρόλων, αλλά βοηθούν επίσης τον εμπυχωτή των ασκήσεων να είναι προετοιμασμένος σχετικά με τις νοοτροπίες που μπορεί να συναντήσει και να χρειαστεί να αντιμετωπίσει κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας με τους POL.

Αυτές οι αξιόπιστες πληροφορίες θα μπορούσαν να συλλεχθούν μέσω των ομάδων έρευνας και/ή των συνεντεύξεων με άτομα που αποτελούν καίριες πηγές πληροφοριών. Ανάλογα με το επίπεδο γνώσης που υπάρχει σχετικά με τη συγκεκριμένη κοινότητα, και οι δύο μέθοδοι θα μπορούσαν να εφαρμοστούν, αλλά, ανάλογα με την περίπτωση, μπορεί να επιλεγεί μόνο μία απ' τις μεθόδους για την επίτευξη του σκοπού της συλλογής πληροφοριών.

Βήματα:

1. Προσδιόρισε ποια είδη πληροφοριών χρειάζονται για τον σχεδιασμό της παρέμβασης
2. Φτιάξε μια ομάδα έρευνας που θα διαθέτει και εκπροσώπους μέσα από την ίδια τη στοχευόμενη ομάδα
3. Αν χρειάζεται, πραγματοποιήσε συνεντεύξεις με άτομα μέσα από την κοινότητα που αποτελούν καίριες πηγές πληροφοριών πάνω στο ίδιο θέμα. Προγραμμάτισε τουλάχιστον τρεις συνεντεύξεις, κι αν χρειάζεται, κάνε μερικές ακόμα, εκτός κι αν οι ήδη αναφερθείσες πληροφορίες αρχίσουν να επαναλαμβάνονται.

4.1.2 Επιλογή των Δημοφιλών Διαμορφωτών Κοινής Γνώμης

Η δεύτερη κρίσιμη εργασία που πρέπει να γίνει, που θα αποτελεί το κλειδί για την επιτυχή υλοποίηση της μεθοδολογίας του προγράμματος POL, είναι η επιλογή των φυσικών δημοφιλών διαμορφωτών κοινής γνώμης. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν πέντε προσεγγίσεις για την επίτευξη της επιλογής:

1. Προτάσεις εκ μέρους των ηγετών ή των θεματοφυλάκων της κοινότητας
2. Παρατήρηση που θα λαμβάνει χώρα στις τοποθεσίες



3. Πληροφορίες που βασίζονται σε προηγούμενα προγράμματα που έχει τελέσει ο οργανισμός σου στην κοινότητα

4. Συμβουλές ή έρευνες σε στοχευόμενα μέλη της κοινότητας για να εντοπιστούν τα πιο δημοφιλή άτομα

5. Συνεντεύξεις με άτομα που αποτελούν καίριες πηγές πληροφοριών.

Πώς μπορείς να αναγνωρίσεις τους POL; Οι POL είναι τα μέλη εκείνα του στοχευόμενου πληθυσμού τα οποία:

- Διαθέτουν πολύ χρόνο για να μιλάνε με άλλους ομότιμους
- Είναι δημοφιλή ανάμεσα σε άλλα άτομα του στοχευόμενου πληθυσμού
- Απολαμβάνουν την εμπιστοσύνη των φίλων και των ομότιμών τους
- Είναι πιθανό να δίνουν βάση στον λόγο τους οι ομότιμοί τους όταν τους δίνουν συμβουλές.

4.1.3 Ικανότητα που απαιτείται για τη δημιουργία ομάδων POL.

Από τη στιγμή που ο στόχος του όλου εγχειρήματος είναι η επίτευξη μιας ουσιαστικής αλλαγής και η οικοδόμηση επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων, η ομάδα των εμπυχωτών θα πρέπει να συμπεριλάβει τουλάχιστον ένα άτομο που θα διαθέτει επαγγελματική εμπειρία σε ομαδική εργασία (ψυχολόγο, κλινικό κοινωνικό λειτουργό, επαγγελματία της εκπαίδευσης με εμπειρία σε διαδικασίες επιτήρησης ομαδικής εργασίας).



4.2 Υλοποίηση

Οι βασικές εργασίες αυτής της φάσης είναι:

1. Να εκπαιδευτούν οι POL ώστε να διαδώσουν το μήνυμα της αποτροπής του εκφοβισμού
2. Να δημιουργηθεί αυτοπεποίθηση στους POL ότι μπορούν να τα καταφέρουν!

Ο βασικός στόχος της εκπαίδευσης των νεαρών POL είναι να τους κάνουμε να σκέφτονται και να ενεργούν μη συμβατικά σε σχέση με τις προσδοκίες, και να τους παράσχουμε εναλλακτικές συμπεριφορές (διαφορετικές από τη βία ενάντια στον σύντροφο) και αντιδράσεις, ώστε να ανταποκριθούν επαρκώς στις προσδοκίες του κοινού από εκείνους. Αυτές οι προσωπικές κατακτήσεις και διαισθήσεις αναμένεται να επιτευχθούν κατά τη διάρκεια του πρώτου μέρους των συνεδριών, του μέρους της «προσωπικής ανέλιξης». Το δεύτερο μέρος των συνεδριών έχει στόχο την ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων οι οποίες θα επιτρέψουν στους POL να διαδώσουν το μήνυμα στα κοινωνικά τους δίκτυα, αναμένοντας ότι αυτό θα επενεργήσει θετικά στα κοινωνικά πρότυπα και στις νοοτροπίες.

Περιεχόμενο των εκπαιδευτικών συνεδριών των POL

Συνεδρία 1: Ενίσχυση των ηγετών και συνοχή της ομάδας

Στόχος της συνεδρίας: Ο στόχος της συνεδρίας είναι να ενισχύσει τους POL και να τους παράσχει πληροφορίες σχετικά με το πρότζεκτ και τους σκοπούς του και να δημιουργήσει καλή συνοχή στην ομάδα των ηγετών. Επίσης έχει στόχο να παρουσιάσει το θέμα του εκφοβισμού.

Η ενδυνάμωση των ηγετών αποτελεί κρίσιμο στοιχείο όχι μόνο για την επιτυχή υλοποίηση της παρέμβασης, αλλά και για την παροχή κινήτρων στους νεαρούς ηγέτες ώστε να λάβουν μέρος στην εκπαίδευση και να εργαστούν με στόχο την αλλαγή των προτύπων μέσα στο σχολείο. Από τη στιγμή που η παρέμβαση σχεδιάζεται να πραγματοποιηθεί μέσα σε μερικούς μήνες και απαιτεί ενεργή συμμετοχή από την πλευρά των ηγετών, η ολοκλήρωση της εργασίας αυτής κρίνεται ως πολύ σημαντική.

Μια επιπρόσθετη επιπλοκή που αφορά την παροχή κινήτρου από την πλευρά των νεαρών ατόμων είναι το γεγονός ότι πολύ συχνά δεν αντιλαμβάνονται το ζήτημα αυτό ως μια προβληματική κατάσταση και πιστεύουν ότι το να είναι κανείς οξύθυμος, βίαιος ή κυριαρχικός είναι μέρος του ρόλου του μέσα στην κοινότητα.

Η ιεραρχία εντός της ομάδας αποτελεί μια πολύ σημαντική πτυχή της δυναμικής της ομάδας.



Για να επιτευχθεί μια καλή συνοχή στην ομάδα και καλό επίπεδο εμπιστοσύνης εντός της ομάδας, η πρώτη συνεδρία θα πρέπει να έχει σκοπό την επίτευξη αυτών των δύο σημαντικών στόχων.

Κεντρικά μηνύματα:

1. Έχεις επιλεγεί επειδή η γνώμη σου μετράει στους φίλους σου
2. Μπορείς να κάνεις τη διαφορά
3. Η ομάδα αποτελεί ένα ασφαλές μέρος όπου μπορείς να συζητάς διάφορα θέματα και να δοκιμάζεις να κάνεις καινούρια πράγματα

Συνεδρία 2: Το πρόσωπο της βίας

Στόχος της συνεδρίας: Να αυξήσει την επίγνωση των νεαρών ηγετών σε ό,τι αφορά το θέμα της βίας και του εκφοβισμού.

Μέσω της διερεύνησης του θέματος της βίας, η ομάδα δημιουργεί το πλαίσιο των προτύπων της κοινότητας σχετικά με τον εκφοβισμό, το οποίο χρειάζεται να αλλάξει με αιτία την παρέμβαση.

Η διαφοροποίηση των εκδηλώσεων της βίας υπερβαίνει τον ορισμό της και ρίχνει φως σε πολύ σημαντικές αλλά και δύσκολες στην αναγνώρισή τους διαστάσεις της βίας, όπως είναι η συναισθηματική/ψυχολογική βία, καθώς και η σεξουαλική βία.

Μια πολύ σημαντική πτυχή της εργασίας που γίνεται στη δεύτερη συνεδρία είναι η παρουσίαση του θέματος με τις προσωπικές συζητήσεις και τον προσωπικό ρόλο των ηγετών για τη μεταβολή των προτύπων της κοινότητας σε ό,τι αφορά τον εκφοβισμό. Στο πλαίσιο της δεύτερης συνεδρίας, οι POL καλούνται να κάνουν την πρώτη τους άσκηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων για τη διάδοση του μηνύματος ενάντια στη βία στην κοινότητα.

Κεντρικά μηνύματα:

1. Η βία είναι μια επίκτητη συμπεριφορά
2. Υπάρχουν διαφορετικά είδη βίας
3. Βία δεν σημαίνει μόνο επιθετικές πράξεις με στόχο το σώμα



Συνεδρία 3: Κατανόηση του κύκλου της βίας

Στόχος της συνεδρίας: Η οικοδόμηση πρόθεσης για αλλαγή

Η συνεδρία οικοδομείται πάνω σε δύο ουσιαστικά στοιχεία – να βοηθήσουμε τους POL να κατανοήσουν ότι η βία είναι μια συμπεριφορά που μαθαίνεται από άλλους, η οποία συνήθως αναπαράγει μοντέλα τα οποία παρατηρούνται μέσα στην οικογένεια ή μέσα στο άμεσο περιβάλλον του μαθητή. Τα μοντέλα αυτά αποτελούν σημαντικό μέρος του συμπεριφορικού ρεπερτορίου των νέων ανθρώπων που δε διαθέτουν άλλα παραδείγματα για την επιτυχή υλοποίηση των κοινωνικών προσδοκιών που αποδίδονται στις προσδοκίες του ρόλου του φύλου. Ο κύκλος της βίας αντιπροσωπεύει τη σχέση μεταξύ των μηχανισμών ισχύος και ελέγχου (της βίας) που χρησιμοποιήθηκαν ενάντια στους νέους ανθρώπους στο παρελθόν, ή χρησιμοποιούνται ακόμα στο παρόν, και στις δικές τους βίαιες αντιδράσεις.

Η δεύτερη κρίσιμη εργασία αυτής της συνεδρίας είναι ο προσδιορισμός των δικτύων των φυσικών ηγετών με την καταγραφή σε ένα φύλλο χαρτί των ονομάτων των φίλων τους. Αναμένεται από κάθε POL να μιλήσει σε όλα ανεξαιρέτως τα άτομα που υπάρχουν στη λίστα των προσωπικών του επαφών, διαδίδοντας τις πληροφορίες που θα μάθει κατά τη διάρκεια των συνεδριών, και να αναφέρει ύστερα στην ομάδα τις αντιδράσεις και τα σχόλια που προέκυψαν από τα άτομα αυτά κατά τη διάρκεια αυτών των συζητήσεων.

Κεντρικά μηνύματα:

1. Η βία είναι μια επίκτητη συμπεριφορά
2. Ο εκφοβισμός βασίζεται στις κοινωνικές προσδοκίες
3. Για να είναι κανείς βίαιος δεν σημαίνει ότι πρέπει να είναι γένους αρσενικού ή κυριαρχικός ως χαρακτήρας

Συνεδρία 4: Η βιολέτα (το λουλούδι) και η βία

Στόχος της συνεδρίας: Ο σχεδιασμός της αλλαγής

Η συνεδρία οικοδομείται πάνω σε δύο ουσιαστικά στοιχεία – εργαζόμαστε πάνω στον σχεδιασμό της αλλαγής με επίκεντρο το να σκεφτόμαστε και να ενεργούμε «ασύμβατα» σε ό,τι αφορά τις δεδηλωμένες κοινωνικές προσδοκίες.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου μέρους της συνεδρίας, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να διαφωτιστούν σε σχέση με το πώς θα επιτύχουν την αλλαγή με πρόβλεψη μη βίαιης



συμπεριφοράς εκουσίως, και να αποκτήσουν επίγνωση για εναλλακτικές αντιδράσεις και μοντέλα ρόλων.

Το δεύτερο μέρος της συνεδρίας περιλαμβάνει την οικοδόμηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Οι εμπυχωτές δείχνουν στην ομάδα πώς να ξεκινούν και να αναπτύσσουν συζητήσεις πάνω στο θέμα.

Οι συμμετέχοντες εξασκούνται σε ζευγάρια πάνω στο πώς να επικοινωνούν στο πλαίσιο του σχεδιασμού της διάδοσης του μηνύματος της αλλαγής με τους ομότιμους τους.

Κεντρικά μηνύματα:

1. Υπάρχει τρόπος να εκφράζουμε συναισθήματα χωρίς να χρησιμοποιούμε βία
2. Κάθε άτομο στη ζωή του έχει βιώσει επιθετικότητα/βία ενάντια στον εαυτό του – όλοι γνωρίζουμε πώς νιώθει το θύμα
3. Το να είσαι βίαιος δείχνει αδυναμία, κι όχι δύναμη/σθένος
4. Η επιθετικότητα/οργή μπορεί να τεθεί υπό έλεγχο

Συνεδρία 5: ΕΞΥΠΝΑΔΑ

Στόχος της συνεδρίας: Η συναισθηματική νοημοσύνη και ο αυτοέλεγχος ως εκδηλώσεις επιτυχίας

Η συνεδρία οικοδομείται πάνω σε δύο ουσιαστικά στοιχεία – εργαζόμαστε πάνω στον σχεδιασμό της αλλαγής με επίκεντρο τη μη-βίαιη συμπεριφορά (εκφράζοντας συναισθήματα με θετικό τρόπο και με έλεγχο του θυμού) και την οικοδόμηση των δεξιοτήτων επικοινωνίας των POL.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου μέρους της συνεδρίας, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να διαφωτιστούν σε σχέση με το πώς θα επιτύχουν την αλλαγή με πρόβλεψη μη βίαιης συμπεριφοράς εκουσίως, και να αποκτήσουν επίγνωση για εναλλακτικές αντιδράσεις και μοντέλα ρόλων. Στο πλαίσιο της συνεδρίας, με την καθοδήγηση των εμπυχωτών οι POL διερευνούν μεταξύ τους τις συνθήκες και τις καταστάσεις υπό τις οποίες προκύπτει ο εκφοβισμός, αν υπάρχει και ποια είναι η σχέση ανάμεσα στα συναισθήματα και τη βία, και συζητούν για το ποια είναι τα θετικά/αρνητικά συναισθήματα και με ποιους τρόπους θα μπορούσαν να εκφραστούν.



Το δεύτερο μέρος της συνεδρίας περιλαμβάνει την οικοδόμηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Οι εμπυχωτές δείχνουν στην ομάδα με ποιον τρόπο μπορεί να ξεκινήσει και να αναπτύξει συζητήσεις πάνω στο θέμα. Οι συμμετέχοντες εξασκούνται σε ζευγάρια πάνω στο πώς να επικοινωνούν στο πλαίσιο του σχεδιασμού της διάδοσης του μηνύματος της αλλαγής με τους ομότιμούς τους.

Κεντρικά μηνύματα:

1. Υπάρχει τρόπος να εκφράζουμε συναισθήματα χωρίς να χρησιμοποιούμε βία
2. Το να είσαι βίαιος δείχνει αδυναμία, κι όχι δύναμη/σθένος
3. Η επιθετικότητα/οργή μπορεί να τεθεί υπό έλεγχο

Συνεδρία 6: Η διαφήμιση

Στόχος της συνεδρίας: Αλλαγή των νοοτροπιών

Η συνεδρία έχει στόχο να ενθαρρύνει τους POL ώστε να συνεχίσουν να εργάζονται για την αλλαγή της νοοτροπίας των ανθρώπων σε σχέση με τον εκφοβισμό στα κοινωνικά τους δίκτυα βοηθώντας τους φίλους τους να υιοθετήσουν νέα, εναλλακτικά συμπεριφορικά μοντέλα στις σχέσεις τους, με βάση τον σεβασμό και την εκτίμηση.

Κεντρικά μηνύματα:

1. Κάθε ένας από εμάς θα μπορούσε να επιφέρει την αλλαγή



4.3. Συντήρηση

Αυτή η φάση της παρέμβασης περιλαμβάνει 4 υποστηρικτικές συνεδρίες (με διάρκεια μιάμισης ώρας) με κύριο σκοπό την υποστήριξη και την ενίσχυση των POL ώστε να αναδιαμορφώσουν τα κοινωνικά πρότυπα και τις πεποιθήσεις.

Το κεντρικό στοιχείο του τμήματος της συντήρησης είναι η υποστήριξη και η ενίσχυση αλληπάλληλων κυμάτων Διαμορφωτών Κοινής Γνώμης που θα βοηθήσουν στην αναδιαμόρφωση των κοινωνικών προτύπων ενάντια στον εκφοβισμό.

Οι υποστηρικτικές συνεδρίες λαμβάνουν χώρα κάθε μήνα μετά το τέλος της βασικής εκπαίδευσης, και στοχεύουν στην υποστήριξη των POL κατά την αποστολή τους. Η ομάδα συγκεντρώνεται – οι POL μοιράζονται τις εμπειρίες τους και τις προκλήσεις που συνάντησαν κατά τις συζητήσεις τους με τους ομοτίμους τους σχετικά με το θέμα.

Η δομή της συνεδρίας είναι πολύ παρόμοια με εκείνη των συνεδριών της φάσης της υλοποίησης, με τη διαφορά ότι επικεντρώνεται μόνο στις αναφορές των συζητήσεων που έγιναν με τους φίλους τους στα κοινωνικά δίκτυα – στις κύριες προκλήσεις και στα εκτιμώμενα επιτεύγματα του καθενός από τους POL κατά τη διάρκεια της περιόδου, και στις προτάσεις για τη βελτίωση των συζητήσεων με σκοπό τη βελτιστοποίηση της επίδρασης της παρέμβασης.



4.4. Αξιολόγηση

Η βασική εργασία της φάσης της αξιολόγησης είναι η μέτρηση της προόδου.

Η αποτελεσματικότητα του προγράμματος POL μετριέται με ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους.

Η ποσοτική αξιολόγηση περιλαμβάνει την εμβέλεια και την ένταση της παρέμβασης. Κατά τη διάρκεια της περιόδου της υλοποίησης ζητείται από τους συμμετέχοντες να μιλήσουν στους φίλους τους σχετικά με τα θέματα της παρέμβασης.

Ο ποσοτικός δείκτης για την επιτυχή υλοποίηση είναι ο αριθμός των συζητήσεων με τα μέλη των κοινωνικών δικτύων για την περίοδο.

Η ποιοτική αξιολόγηση αφορά την αλλαγή σε δύο συνιστώσες:

- Την αλλαγή στη συμπεριφορά – κατά τη διάρκεια της παρέμβασης οι ηγέτες δίνουν αναφορές για τις συζητήσεις που έκαναν με τους φίλους τους σχετικά με την αλλαγή της συμπεριφοράς, πράγμα που δείχνει την αλλαγή που σημειώθηκε στα δίκτυα.

- Τη δυναμική της ομάδας – κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και των συνεδριών επιτήρησης διεξάγεται μια επαγγελματική ανάλυση σχετικά με την πρόοδο της ομάδας ως συνόλου και για τον κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά.

- Συμπληρώνονται «ημερολόγια εκπαιδευτών» από τους εμπυχωτές της ομάδας, τα οποία αποτυπώνουν τη βασική εξέλιξη της ομαδικής διαδικασίας και δυναμικής. Τα ημερολόγια των εκπαιδευτών θα συμπληρωθούν και θα χρησιμοποιηθούν στο σύνολό τους με σκοπό την εσωτερική αξιολόγηση του εγχειρήματος.